

Varsak Barajı

Gönderen :
Pakistan Sefareti Basın Ataşesi
İstanbul

akistan'ın kuzey batı sınırında göklere doğru yükselen gri renkli dağlar, dünyanın bu parçasının uzun tarihi boyunca bir çok büyük hadiseler sahne olmuştur. Bu aşılması çok güç dağların arasında tek geçit olan tarihi Hayber Geçidi, mazide bir çok istilâcıları ve tacirleri Orta Asya'nın çeşitli yerlerinden Hind Yarımadasının zengin ovalarına durmadan, bir nehir gibi akmak hevesine kapılmıştır.

Pakistan'ın müstakil bir devlet olarak doğuşundan sonra, sınır bölgelerinde yaşayan kabileler ve halk, milli kalkınmaya ait her hamlede Hükümeti candan ve kuvvetle hemen desteklemek ve işbirliği yapmak surtiyle kudretli bir Millî Topluluk anlayışı göstermeye başlamıştır.

İşte hem elektrik kudreti sağlamak, hem toprakları sulamak gibi çifte amaçlı olan Varsak Barajı inşaatında da böyle olmuştur. Kabil Nehri üzerindeki baraj, Karaçi'nin 1600 km kuzey doğu sınırında ve Peşaver'in 32 km kuzey batısındadır. Durand Hattı diye bilinen Pakistan - Afganistan hududu, nehrin yukarı kısmına doğru 40 km mesafededir. Kabil Nehri üzerinde böyle bir barajın inşası, esasında müstakil Pakistan Devletin kuruluşundan önce Kuzey-Batı Sınır Eyaleti mühendisleri tarafından düşünülmüştü. Hind Yarım adasının Pakistan ve Hindistan olarak iki devlet halinde bölünmesinden sonra bu fikir ciddi surette teemmül edilmiş ve 1949'da Pakistan'da M.R.V.P. diye anılan firma, Pakistan Hükümeti tarafından bu hususta incelemeler yaparak bir rapor hazırlamaya memur edilmişti. 1951 sonunda tamamlanan rapor VARŞAK PROJESİ'nin sağlam bir proje olduğunu göstermiş ve 1952'de Kanada Hükümeti bu projenin tatbiki için lüzumlu teknik yardımı yapmaya amade bulunduğunu bildirmiştir. Kanada Hükümetinin tâyin eylediği müşavir ve müteahhid mühendislik firmaları 1955'de bu projenin şantiyesine ayak basmışlardır. Pakistan'lı mühendislerin de yardımı ile 1956 başında fiilen işe başlanarak Ağustos 1957'de nehir yatağının istikâmeti değiştirilmiştir. Baraj 1960 iptidasında ve kudret santralının dört jeneratörünün tesisi Temmuz 1960'da tamamlanmıştır. Sulama tüneli de hemen hemen ikmal edilmiş bulunmaktadır. Bu baraj takriben 213 metre uzunlukta ve -en derin noktadaki kayalık yatağın seviyesinden - 81 metre yüksekliktedir. Nehrin yukarısında tesis edilmiş 40 km kadar uzunluktaki göl, bir taraftan (5,5 m çapındaki betonarme kudret tüneli vasıtasıyla) mecmu müesses takatı 2,400,000 KW olacak olan kudret santralını tağdiye ederken öbür yandan 5,5 km uzunluktaki sulama kanalına su yetiştirecektir. Bu muazzam projenin tatbikinden Pakistan'lı mühendislerle birlikte 10.000 Pakistan'lı işçi ve 150 Kanada'lı mühendis ve teknisyen gece gündüz çalışmıştır.

Varsak Barajı inşaatında işlerin ve kullanılan malzemenin miktarları aşağıdadır :

Hafriyat	4,5	milyon metreküp
Betonarme	0,672	» »
Çimento	4,5	» Torba
Çelik	9,000	Ton
Kereste	8,000	»
Dinamit	3,500	»
Kum, çakıl v.s.	0,672	milyon metreküp

HABERLER

1960 Temmuz ayında Bulgurdağ'da petrol bulmuş olan Mobil Exploration Mediterranean Inc. Şirketi sondaj âletlerini Adana Havzasında iki arama kuyusu mevklîne nakletmektedir. Bunlardan biri AK-YAR No. 1 olup Adana'nın 23 kilometre kuzeybatısındadır. Diğer de Mersin No. 1 adını taşımakta ve Mersin şehrinde 1.3 kilometre mesafede bulunmaktadır. Bu iki yerde delme ameliyesine önümüzdeki günlerde başlanacaktır.

Bulgurdağ No. 5 petrol kuyusunun 4 Şubat'ta tamamlanmasından sonra Bulgurdağ sahasında inkişaf kuyularının açılması durdurulmuştur. Bu tarihten beri Mobil Şirketi Adana bölgesinde yeni petrol hazneleri arama işine büyük bir hız vermiştir. Bulgurdağ sahasından serbest kalan bir sondaj âleti ve Şubat başlarında Türkiye'ye gelmiş bulunan diğer bir yeni sondaj âleti ile Mobil Şirketi tarafından altı arama kuyusu açılmış, fakat hiçbir petrol haznesine rastlanamamıştır.

Kuru olarak terk edilen bu altı kuyunun isimleri ve mevklîleri şunlardır: Dutsuyu No. 1 Bulgurdağ sahasından 12.5 km. mesafede ve Adana'nın 29 km. kuzeybatısında olup 587 metre derinliğe varıldığıta kuru olarak 5 Mart'ta terk edilmiştir; Kocadere No. 1, Bulgurdağ sahasından 10.4 km. mesafede ve Adana'nın 31 km. kuzeybatısında olup 27 Mart'ta 1057 metre derinlikte terk edilmiştir; Değirmen No. 1 Mersin'den 12 km. mesafede ve Adana'nın 54 km. güneybatısında olup 1092 metre derinlikte kuru kuyu olarak 13 Nisan'da terk edilmiştir; Ceyhan No. 1 Adana'nın 32 km. kuzeydoğusunda olup 28 Nisan'da 2235 metre derinlikte terk edilmiştir; Deliçay No. 1, Mersin'in 12 km. kuzeydoğusunda, 17 Mayıs'da 644 metre derinlikte kuru kuyu olarak terk edilmiştir; ve nihayet Badras No. 1 Adana'nın 12 km. kuzeydoğusunda olup, 28 Mayıs'da 2170 metre derinlikte kuru kuyu olarak terk edilmiştir.

Mobil Şirketi, Mersin'de inşa halinde olan 400 milyon Türk Lirasına mal olacak tasfiyehanenin ihtiyacını kısmen olsun karşılayabilmek ümidile aramaya büyük bir hız vermiş bulunmaktadır.